

STANOVISKA
VÝBOR REGIONŮ

92. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ 11. A 12. ŘÍJNA 2011

Stanovisko Výboru regionů Směrem k evropské agendě sociálního bydlení

(2012/C 9/02)

VÝBOR REGIONŮ

- žádá členské státy, aby zajistily, že si všichni občané budou moci dovolit byt, a to tak, že zvyšování cen nájmu bude založeno na objektivizaci cen, což je metoda zaručující přiměřené zvyšování cen nemovitostí, a tím, že bude přizpůsobena daňová politika za účelem zamezení spekulací;
- vítá, že Komise navrhla - jak dříve žádal Výbor regionů - dne 19. září 2011 nový přístup k rozšíření oblasti působnosti místních a regionálních sociálních služeb obecného hospodářského zájmu vyňatých z oznamování, kam spadá i sociální bydlení; v této souvislosti připomíná, že členské státy a místní a regionální orgány mají za povinnost stanovit služby obecného zájmu v rámci politiky sociálního bydlení a způsob, jakým se tyto služby mají poskytovat; zdůrazňuje rovněž, že Komise nemá pravomoc stanovit podmínky přidělení sociálního bydlení ani určit kategorie domácností, jejichž základní sociální potřeby neplní samotná tržní síla;
- žádá tedy, aby platnost pravidel způsobilosti zvyšování energetické účinnosti bydlení pro financování ze strukturálních fondů Evropské unie v rámci sociální soudržnosti byla prodloužena, čímž by všechny regiony získaly větší flexibilitu co do výše finančních prostředků přidělených na toto opatření. Co se týče strukturálních fondů, musí se účinně využívat zásada partnerství a členské státy musí být vyzývány ke spolupráci s místními a regionálními orgány při stanovování priorit a rozhodování o tom, jak by se prostředky z fondů měly využívat;
- zdůrazňuje, že nevyhovující podmínky bydlení mají důležitý vliv na zdraví a že zlepšení kvality bydlení umožňuje zabránit negativním důsledkům příliš hustě obydleného, vlhkého, studeného, málo větraného bydlíště na zdraví zde bydlících osob; dodává, že nedostatek bydlení je zdrojem zátěže a nepohodlí, které negativně působí na kvalitu života, zdraví a blahobyt jednotlivců, rodin i společnosti.

Zpravodaj pan Alain HUTCHINSON (BE/SES), poslanec parlamentu regionu Brusel-hlavní město

I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

VÝBOR REGIONŮ

1. znovu vyjadřuje podporu strategii Evropa 2020 s cílem prosadit inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění;

2. se zájmem konstatuje, že rovnováha na trzích s bydlením byla uznána jako jeden z potenciálních ukazatelů makroekonomického dohledu v rámci nového evropského semestru vzhledem k tomu, že tyto ukazatele mají velký význam pro větší finanční a hospodářskou stabilitu na evropské úrovni;

3. připomíná, že mít kvalitní a cenově dostupné bydlení je základní potřebou všech občanů Evropské unie a regionální a místní orgány jsou pro občany velmi často hlavními prostředníky, co se týče plnění této potřeby;

4. zdůrazňuje tedy, že i když Evropská unie nemá v oblasti politiky bydlení výslovnou pravomoc, je vzhledem k významu bydlení pro plnění výše uvedených velkých politických cílů Evropské unie (hospodářská stabilita, boji proti změně klimatu a sociální začleňování), horizontální sociální doložky stanovené v článku 9 Smlouvy o fungování Evropské unie a k článku 34 Listiny základních práv třeba objasnit dopad evropských politik na bydlení;

5. domnívá se, že schopnost místních, regionálních a vnitrostátních orgánů stanovit vlastní politiku bydlení, zvláště bydlení v obecném zájmu, musí v souladu s článkem 14 Lisabonské smlouvy a jejím protokolem 26 zůstat úplná, aby bylo možné nadále sladovat jejich politiky bydlení, jež by měly mít k dispozici pokud možno všechny dostupné finanční prostředky, s potřebami obyvatel a místní a regionální orgány tak dostaly možnost, aby co nejlépe řešily velké výzvy, které jsou společné v celé Evropské unii;

6. zdůrazňuje význam toho, aby členské státy nesly odpovědnost za politiku v oblasti bydlení a politiky EU poskytovaly rámec pro dosažení tohoto cíle;

7. v této souvislosti vítá, že zvyšování energetické účinnosti sociálního bydlení a zlepšení podmínek bydlení se staly způsobilými pro financování ze strukturálních fondů Evropské unie; žádá tedy, aby tyto podmínky způsobilosti zůstaly zachovány po roce 2014;

8. vítá, že Komise navrhla - jak dříve žádal Výbor regionů⁽¹⁾ - dne 19. září 2011⁽²⁾ nový přístup k rozšíření oblasti působnosti místních a regionálních sociálních služeb obecného hospodářského zájmu vyňatých z oznamování, kam spadá i sociální bydlení; v této souvislosti připomíná, že členské státy a místní a regionální orgány mají za povinnost stanovit služby obecného zájmu v rámci politiky sociálního bydlení a způsob, jakým se tyto služby mají poskytovat; zdůrazňuje rovněž, že Komise nemá pravomoc stanovit podmínky přidělení sociálního bydlení ani určit kategorie domácností, jejichž základní sociální potřeby neplní samotná tržní síla;

Potřeba nabídky cenově dostupného a přístupného bydlení pro všechny za účelem ekonomické stability

9. souhlasí s analýzou Komise, podle níž je třeba v budoucnu zabránit vytváření bublin na trhu s nemovitostmi z důvodu jejich dopadu na sociální i finanční stabilitu. V tomto ohledu musí nová pravidla navržená Komisí pro jednotný trh s hypotečními úvěry, které se na jednu stranu týkají období před podpisem smlouvy a na druhou stranu se zaměřují na vytvoření přizpůsobeného rámce pro aktéry trhu účastníci se přidělování úvěrů, umožnit lépe chránit spotřebitele, zvláště chudé domácnosti, aniž by jim byla odepřena možnost získat bydlení. Modely sociálního, podporovaného a kontrolovaného přístupu k vlastnictví existují a jsou nedílnou součástí sociálních politik bydlení, které tato nová směrnice nesmí omezit⁽³⁾;

10. zdůrazňuje, že hospodářská nerovnováha vytvořená přemrštěnými cenami bydlení se neomezuje na finanční sféru a má rozsáhlý dopad na tendenci domácností ke spotřebě. Chudé domácnosti vydávají v průměru 40 % svých zdrojů⁽⁴⁾ v Evropě na bydlení a topení a tento poměr neustále stoupá;

11. žádá členské státy, aby zajistily, že si všichni občané budou moci dovolit byt, a to tak, že zvyšování cen nájmu bude založeno na objektivizaci cen, což je metoda zaručující přiměřené zvyšování cen nemovitostí, a tím, že bude přizpůsobena daňová politika za účelem zamezení spekulací;

12. žádá, aby byly podporovány investice do sociálního bydlení, a hodnocení rizik investic do bydlení tedy zohledňovalo specifickou sociálního bydlení, které nepředstavuje stejná rizika jako ostatní nemovitosti;

⁽¹⁾ CdR 150/2011.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/competition/index_en.html.

⁽³⁾ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o smlouvách o úvěru na bydlení (2011/0062 (COD)).

⁽⁴⁾ EUSILC 2009, Eurostat.

13. soudí, že Evropská investiční banka musí značně zvýšit své investice do tohoto sektoru, jelikož kvalitní, energeticky účinné a cenově dostupné bydlení představuje infrastrukturu místního hospodářského rozvoje, zvláště v členských státech, kde neexistují státní banky na podporu bydlení, a zároveň musí zlepšit podmínky poskytovaných půjček, s ohledem na to, že v některých regionech je zvláště nezbytné vytvořit fond nájemních bytů, aby bylo možné uspokojit potřeby nejvíce znevýhodněných obyvatel, kteří nemají přístup k vlastnímu bydlení;

Ambiciózní politika podpory energetické účinnosti v bydlení za účelem splnění cílů v oblasti snížení spotřeby energie do roku 2020

14. připomíná, že sektor bydlení vydává 40 % emisí skleníkových plynů a představuje tedy prioritní sektor pro boj proti změně klimatu. Dodává, že pokud mají být tyto cíle splněny, je nezbytné zlepšit podmínky bytového fondu vystavěného před více než 30 lety, jenž v některých regionech tvoří více než 70 % stávajícího fondu. Dále zdůrazňuje, že zvýšení energetické účinnosti čtyř bydlíšť odpovídá vytvoření jednoho pracovního místa, a proto klade důraz na význam pozitivních a strukturujících dopadů na zaměstnanost, hospodářský růst a životní prostředí na místní úrovni tohoto sektoru;

15. žádá tedy, aby platnost pravidel způsobilosti zvyšování energetické účinnosti bydlení pro financování ze strukturálních fondů Evropské unie v rámci sociální soudržnosti byla prodloužena, čímž by všechny regiony získaly větší flexibilitu co do výše finančních prostředků přidělených na toto opatření. Co se týče strukturálních fondů, musí se účinně využívat zásada partnerství a členské státy musí být vyzývány ke spolupráci s místními a regionálními orgány při stanovování priorit a rozhodování o tom, jak by se prostředky z fondů měly využívat;

16. vítá priority Evropské komise v oblasti úspor energie a jejího účinnějšího využívání a je toho názoru, že evropská směrnice o energetické účinnosti⁽⁵⁾ při současném zohlednění zásady subsidiarity musí být upevněna; žádá Evropský parlament a Radu, aby zajistily, že povinnost snížení spotřeby energie a energetické chudoby má pozitivní dopad na zranitelné domácnosti a že opatření na podporu renovací se zaměří zejména na snížení energetické chudoby tím, že budou zřízeny specifické vnitrostátní či regionální fondy;

17. dále zdůrazňuje, že programy technické pomoci jako ELENA (vypracování místních plánů energetické účinnosti) nebo specializované fondy jako JESSICA (fond integrovaného městského rozvoje s využitím strukturálních fondů), což jsou dva základní nástroje pro provádění Paktu starostů a primátorů, který byl spoluiniciován Výborem regionů, musí být v příštím programovém období prodlouženy a rozšířeny;

18. podporuje přístup Komise, jehož cílem je snížit environmentální dopad našeho způsobu života a organizace hospodářství, jak je vysvětleno ve stěžejní iniciativě Evropa účinněji

využívající zdroje (KOM(2011) 21 v konečném znění), a poznamenává, že bydlení a politiky územního plánování a obnovy měst musí být více soustředěny na tento cíl;

Inteligentní růst pro řešení velkých sociálních výzev prostřednictvím přízpusobením současných měst a bydlení

19. vítá, že Komise je ochotna investovat do modernizace hospodářství a poskytnout všem občanům přístup k informačním a komunikačním technologiím, což jsou nástroje aktivní účasti ve společnosti;

20. upozorňuje na rostoucí poptávku po sociálním bydlení ze strany všech věkových a demografických skupin a na tlak, jemuž čelí místní a regionální orgány při plnění potřeb různých skupin obyvatelstva, a žádá, aby služby, které se rozvíjejí za účelem plnění potřeb stárnoucího obyvatelstva, byly sladěny s potřebami těchto obyvatel, aniž by byly technicky či ekonomicky nedostupné. Konstatuje, že ve všech evropských zemích narůstá chudoba seniorů, a proto žádá, aby specifický aspekt nového evropského inovačního partnerství pro aktivní stárnutí, které koordinuje výzkumné snahy v této oblasti, byl především zaměřen na vyvíjení cenově dostupných řešení pro to, aby senioři mohli zůstat co nejdéle doma; je při tom třeba zohlednit skutečnost, že zlepšení podmínek přístupnosti stávajícího bytového fondu je rozumný a proveditelný způsob, jak snížit asistenční potřeby, podpořit setrvání obyvatel v jejich bydlíšti a usnadnit jejich znovuzapojení do společenského života, s cílem zvýšit jejich osobní nezávislost;

21. opakuje, že je nutné, aby občané byli zapojeni do pilotních programů na rozvoj měst zítřka („smart cities“) tím, že bude zohledněn rozměr „sociálního začleňování“ a podpořena účast uživatelů v těchto projektech, čímž bude uznána jejich úloha hlavního subjektu přeměny měst, které musí zajistit sociální soudržnost, aby byly trvalé;

22. je toho názoru, že technologie umožňující vybudovat pasivní budovy musí být předmětem širších programů zapojení uživatelů a že je kromě technologického výzkumu nezbytné, aby evropské finanční prostředky podporovaly tato opatření pro zviditelnění a zohlednění uživatelů/spotřebitelů;

23. vítá pokrok v oblasti informačních technologií a péče na dálku, jež pomáhají starším a zdravotně postiženým obyvatelům v místě bydlíště;

Přístup k důstojným životním podmínkám a k důstojnému bydlení pro všechny za účelem plného začlenění do společnosti a zajištění základních práv všech občanů

24. podporuje unijní cíl snížení chudoby v roce 2020, který od členských států a územních orgánů vyžaduje ambiciózní programy provádění;

⁽⁵⁾ Návrh Evropské komise ze dne 22. června 2011.

25. zdůrazňuje, že nevyhovující podmínky bydlení mají důležitý vliv na zdraví a že zlepšení kvality bydlení umožňuje zabránit negativním důsledkům příliš hustě obydleného, vlhkého, studeného, málo větraného bydliště na zdraví zde bydlících osob; dodává, že nedostatek bydlení je zdrojem zátěže a nepohodlí, které negativně působí na kvalitu života, zdraví a blahobyt jednotlivců, rodin i společnosti;

26. žádá, aby aspekt bydlení byl jedním z pilířů těchto programů a byl doprovázen investicemi a politikami zaměřenými na zvýšení nabídky cenově dostupného a důstojného bydlení, a to jak v režimu vlastnictví, tak v nájmu;

27. klade důraz na to, aby ukazatele Eurostatu týkající se aspektu bydlení (cena, kvalita) sociálního začleňování byly pravidelně zveřejňovány za účelem posouzení pokroku v této oblasti a aby byly doplněny o regionální a místní statistiky;

28. je přesvědčen, že je naléhavě nutné vyřešit otázku bezdomovectví a v této souvislosti je nutné mobilizovat všechny politiky, které mají koordinovaný dopad na tento jev. Vítá v tomto smyslu usnesení Evropského parlamentu ke strategii EU v oblasti bezdomovectví⁽⁶⁾ a vyzývá Komisi k jejímu bezodkladnému provedení;

29. žádá, aby Platforma proti chudobě, ale také rámcový výzkumný program pro testování nových způsobů řízení politik podporovaly sociální inovaci, aby se zlepšil přístup k bydlení a řešil se problém bezdomovectví;⁽⁷⁾

30. se zájmem bere na vědomí doporučení komise konference o konsensu v oblasti bezdomovectví uspořádané v rámci belgického předsednictví Evropské unie a připomíná zásadní úlohu místních a regionálních orgánů při vytváření partnerství se zainteresovanými subjekty a v oblasti zvyšování nabídky cenově dostupného bydlení, což je nezbytná, avšak nikoli dostatečná podmínka pro úspěšné potírání bezdomovectví;

31. zastává názor, že je třeba rozvíjet různá řešení otázek bydlení, aby bylo možné reagovat na stále rozmanitější potřeby a poskytnout možnost kombinace pronájmu a vlastnictví, jako jsou družstva, sdílené vlastnictví, tzv. „land trust communities“ atd., a žádá, aby členské státy podporovaly místní a regionální orgány při udržování a posilování rozmanitosti nabídky, při

zohlednění mechanismů nezbytných k obnově bytového fondu, aniž by upřednostňovaly vlastnictví oproti jiným způsobům přístupu k bydlení;

32. naléhá, aby sdělení Komise zaměřené na sociální podnikání, které by mělo být vydáno koncem roku 2011, stanovilo možnosti poskytované sociálními podniky pro rozšíření nabídky cenově dostupného bydlení;

33. zdůrazňuje, že je důležitá prevence a snižování škodlivé diferenciací v obytných oblastech prostřednictvím urbanistických a sociálních opatření;

34. konstatuje, že kromě možnosti využít strukturální fondy Evropské unie k bydlení pro marginalizované skupiny obyvatel, což je opatření, v němž se bude pokračovat v příštím programovém období, jelikož odpovídá nutnosti vymýtit nedůstojné bydlení, je také třeba, aby strukturální fondy Evropské unie byly lépe integrovány (ESF/EFRR) s cílem podpořit udržitelný rozvoj ve znevýhodněných čtvrtích;⁽⁸⁾ upozorňuje na skutečnost, že při obnově čtvrtí však nesmí dojít k tomu, aby se tyto oblasti změnilly na lukrativní zóny pro lidi s vyššími příjmy, a je třeba, aby byly prováděny programy podporující zastoupení různých sociálních vrstev za účelem zajištění sociální soudržnosti;

Zlepšení správy pro pozitivní interakci mezi evropskými politikami a politikami bydlení

35. žádá členské státy, aby zajistily pokračování neformálního setkání ministrů pověřených bydlením jako prostoru pro výměnu názorů a lepší pochopení vnitrostátních politik a situací, ale i pro stanovení postojů k tématům, jež mají podstatný vliv na vnitrostátní politiku bydlení, zejména na její financování;

36. navrhuje, aby byl Eurostat pověřen specifickým průzkumem Eurobarometr zaměřeným na podmínky bydlení a jeho ceny vzhledem k významu bydlení pro každodenní život evropských občanů;

37. navrhuje, aby pracovní skupina Evropského parlamentu Město a bydlení spolu s Výborem regionů pravidelně pořádala schůze věnované rozměru bydlení v politikách Evropské unie, zvláště v oblasti měst.

V Bruselu dne 11. října 2011

předsedkyně
Výboru regionů
Mercedes BRESSO

⁽⁶⁾ B7-0475/2011.

⁽⁷⁾ CdR 402/2010.

⁽⁸⁾ CdR 129/2011.